

3. Гук О. Використання високотехнологічних інформаційних засобів навчання у школі / О. Гук, О. Трухан // Сучасна школа України. – 2014. – серп. (№ 8). – С. 37–41.
4. Зубченко О. Застосування цифрових навчальних засобів у сучасній освіті Великобританії / О. Зубченко // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – №6. – С.8–19.
5. Мельник О. Електронний підручник: досвідупровадження в Україні та за кордоном / О. Мельник, В. Косик // Рідна школа. – 2018. – № 5/8. – С. 3–9.
6. Обухова Н. Сучасні інформаційні технології / Н. Обухова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2011. – № 2. – С. 22–23.
7. Саржинська Н. Електронні засоби навчання: міфи та реальність / Н. Санжинська // Школа. – 2007. - №12. – С.50-51.

Владислава Чичипас

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Центральне місце в системі освіти України належить середній загальноосвітній школі. Вона є основною ланкою безперервної освіти і за своєю тривалістю, і за вагомістю. У школі здобуваються знання з фундаментальних предметів навчання, формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості. Тут закладається фундамент для успішної самореалізації людини впродовж життя.

Проблема моніторингу якості освіти досить широко висвітлена в науково-педагогічній літературі. Так, питанням моніторингу в освіті присвячені наукові праці Г. Дмитренка, Г. Єльнікової, К. Крутій, О. Ляшенка, О. Локшиної, Т. Лукіної, О. Майорова, Д. Матроса, З. Рябової, С. Подмазіна, М. Поташника, О. Севрука, С. Шишова, О. Юніної та ін. У роботі зазначених учених розкрито сутність освітнього моніторингу, відмінність моніторингу від традиційного контролю; висвітлюються технологія проведення моніторингових процедур, розробки та використання інструментарію для відстеження якості освітніх процесів[5].

У даній статті висвітлюються актуальні проблеми забезпечення якості середньої освіти в Україні в умовах її реформування. За останні роки держава зробила значний крок у забезпеченні якості середньої освіти в Україні. Однак однією з центральних проблем функціонування закладів середньої освіти є значні прогалини в оснащенні шкіл необхідними засобами навчання, створення ефективного освітнього середовища з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Сьогодні диктує необхідність у постійній увазі держави задля облаштування шкіл традиційними та інноваційними засобами навчання. Практика підтверджує, що забезпечення якості середньої освіти прямо пропорційно залежить від професійної підготовки майбутнього вчителя.[5] Видатний педагог Ян Амос Коменський зазначав: «Чи може бути для вас щонебудь приємніше, ніж те, щоб бачити найрясніші плоди вашої праці?»[3]. Стає зрозумілим, що нова українська школа вимагає учителів-професіоналів, які відмінно знають свій предмет, добре володіють педагогічною майстерністю, постійно працюють над собою, систематично, динамічно і послідовно самовдосконалюються, уміють працювати з дітьми.

Важливою складовою успішності учнів середньої школи є забезпечення класів мультимедійними засобами навчання та сучасними підручниками. Старі підручники не відповідають актуальним вимогам щодо забезпечення якості освіти в сучасному закладі. У старшій школі навчальні програми не завжди відповідають вимогам сьогодення, бо укладені шляхом ущільнення і скорочення змісту. Це призводить до перевантаженості програм навчальним змістом. Зміст більшості підручників не підпорядкований головній меті – здатності учнів використовувати здобуті знання в житті, у практичній і навчальній діяльності. Через відсутність належного фінансування спостерігаються випадки

несвоєчасного постачання школам необхідних підручників. Сучасний і майбутній потенціал освіти вимагає більше інвестицій [4].

Актуальною проблемою сучасної системи середньої освіти є низька заробітна плата педагогічних працівників, що в подальшому негативно відбивається на якості теоретичних знань та кваліфікації вчителів [5]. Зрозуміло, що кожен український вчитель заслуговує на гідну оплату своєї праці, а кожна дитина потребує високоякісної освіти. Але за відсутності справедливих та адекватних витрат з боку держави не повною мірою забезпечується результативність навчання, а саме отримання ґрунтовних теоретичних знань та практичних умінь і навичок випускниками шкіл.

Зміст шкільної освіти сьогодні потребує удосконалення та більш радикальної орієнтації на практичне використання теоретичних знань у житті.

Окрім того, якість середньої освіти відрізняється у залежності від шкіл та їх форми власності. Поділ на елітні та звичайні школи – механізм соціальної нерівності. Брак можливостей для особистого та професійного росту придушує творчість, динамізм та мотивацію. Як наслідок, не всі українці мають однаковий доступ до якісної освіти, який гарантує Конституція України [2].

Зберігається типологічне розмаїття навчальних предметів, що веде до перенавантаження учнів, яка зумовлена недосконалою структурованістю змісту особливо в старшій школі. Спостерігається перенасиченість навчальних предметів другорядним матеріалом [1]. Доцільно було б уважніше урахувувати вікові і пізнавальні можливості учнів.

Незважаючи на заходи по децентралізації та об'єднанні шкіл, зберігається нерівність у забезпеченні доступу до якісної освіти учнів сільської місцевості порівняно з міськими школярами. Одним із факторів, які зумовлюють певні труднощі у забезпеченні якісної загальноосвітньої підготовки є наявність значної кількості малокомплектних навчальних закладів. Все це негативно позначається на рівні освітньої підготовки сільських школярів. Це підтверджується результатами зовнішнього незалежного оцінювання [5].

Подальшого удосконалення потребують питання взаємодії школи та сім'ї, педагогічно доцільним зв'язком між батьками, учнями та вчителями. Навчання та виховання – це цілеспрямований та організований, спільний та одночасний процес, який неперервно проходить як у школі, так і вдома. Тому необхідно удосконалювати і застосовувати інноваційні заходи в взаємодії школи та сім'ї, і рухатися в одному напрямку [2].

Отже, досі не вдається повною мірою забезпечити високу якість середньої освіти в Україні, беручи до уваги викладені нами актуальні проблеми. Не вдається позбутися ряду істотних помилок і прорахунків на шляху до реформування системи середньої освіти та побудови нової української школи, а саме: недостатність фінансування сфери освіти і науки; неготовність та некомпетентність вчителів до впровадження нових технологій; недостатнє усвідомлення та особиста відповідальність батьків за результат навчання та виховання дітей; матеріальна база багатьох навчальних закладів залишається застарілою.

Список використаної літератури

1. *Гуржій А.М.* Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів/ А.М. Гуржій, В.В. Лапінський// Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр./ Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2013 - №15. – с. 30-37.
2. *Коловіцкова О.* Проблеми і перспективи розвитку середньої освіти в Україні/ Київ, 2008 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/shool/method/1032/>. (Дата звернення 01.10.19)
3. *Коменський А.Я.* Велика дидактика/ Педагогіка: Хрестоматія/ Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-прес, 2003. – 189-196.

4. Методологія і методики планування політики загальної середньої освіти в Україні: практико-орієнтаційна монографія для керівників нац., регіон., міського (районного/та інституційного рівнів упр. освітою/ за наук. ред. О.Я. Савченко. – Київ: Поліграф-книга, 2010. – 128 с.

5. Національна доповідь про стан та перспективи розвитку освіти в Україні/НАПН України; за заг. ред. В.Г. Кременя. – Київ: Пед. Думка, 2016 – 224 с. – До 25-річчя незалежності України.

Анастасія Серга

ЯКІСНЕ ЗАСВОЄННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ — ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Вчитель нової української школи – це компетентна у своїй справі, творча, вихована, інтелігентна, всебічно розвинена особистість, яка уміє спілкуватись з людьми. Сучасний педагог повинен також володіти вміннями аналізувати, проектувати, конструювати, організовувати педагогічний процес, продуктивно спілкуватися (у тому числі в міжкультурному середовищі), розв’язувати міжособистісні конфлікти. Ґрунтовні знання з основ педагогіки, у взаємодії з психологічними знаннями, необхідні сучасному педагогу для постійної самоосвіти, успішної побудови професійної кар’єри, розвитку творчих здібностей, продуктивній роботі по навчанню та вихованню дітей у школі. Ми впевнені, що учитель середньої школи повинен володіти відповідними компетентностями. Педагогічна компетентність учителя – це взаємодія його теоретичних знань і практичних умінь та навичок для здійснення педагогічної діяльності.

Основні вимоги до сучасного педагога висвітлено в Законі України «Про загальну середню освіту», а саме: Педагогічним працівником повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має відповідну педагогічну освіту та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров’я якої дозволяє виконувати професійні обов’язки в закладах системи загальної середньої освіти [1].

Видатний педагог Ян Амос Коменський у своїй фундаментальній праці «Велика дидактика» відпрацював основні вимоги до вчителя. На його думку, вчитель повинен мати добре розвинені професійні якості. Він підкреслював, що всі успіхи в роботі школи, у навчанні та вихованні учнів залежать, насамперед, від учителя, від його освіти, знань та вмінь. Тому при підготовці майбутнього вчителя необхідно звертати особливу увагу на те, як він володіє педагогічною теорією, наскільки майстерно може використовувати набуті знання на практиці. "Не можна навчати, спираючись лише на свій авторитет, – усьому треба вчити за допомогою доказів". [2] Довести свою думку може лише той учитель, який добре знає свій предмет вільно володіє основними прийомами, методами та засобами педагогічної діяльності, враховує можливості дитини. Отже, майбутній вчитель має бути добре ознайомленим з педагогічною теорією, щоб глибоко розуміти сутність основних педагогічних явищ.

Сьогоднішня практика показує, що кожен сучасний вчитель має власну методику викладання і сам вирішує як і чим зацікавити дітей до засвоєння навчального матеріалу. Сучасна педагогічна наука розробила широкий спектр методів, засобів та прийомів навчання мета яких, озброїти учнів фундаментальними теоретичними знаннями. Виконання такого завдання, стає можливим за умови, коли сам майбутній учитель є компетентним, міцно засвоїв теоретичні знання у стінах педагогічного університету.

Ми підтримуємо Я.А. Коменського відносно того, що учитель повинен бути озброєний фундаментальними теоретичними знаннями, основами психології та педагогіки, які вкрай необхідні для роботи в школі з дітьми. На наше глибоке